

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Adam Redzik

w sprawie ze skargi Stowarzyszenia

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. I ACa 1031/23,

przy udziale Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 8 lipca 2025 .r:

1. **stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. I ACa 1031/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
2. **przyznaje Stowarzyszeniu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumę pieniężną w wysokości 3 500 (trzy tysiące pięćset) złotych za okres od 9 stycznia 2018 r. do 8 lipca 2025 r.;**
3. **zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie wyznaczenie terminu posiedzenia w sprawie o sygn. I ACa 1031/23 nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie odpisu postanowienia stwierdzającego przewlekłość postępowania.**
4. **oddala skargę w pozostałym zakresie;**
5. **nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz Stowarzyszenia kwotę 200 (dwieście) złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi;**

6. **zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz Stowarzyszenia kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia Skarbowi Państwa – Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do dnia zapłaty.**

Tomasz Demendecki

Tomasz Przesławski

Adam Redzik

UZASADNIENIE

Stowarzyszenie (dalej: „skarżący”), działając przez pełnomocnika profesjonalnego, pismem datowanym na 20 marca 2025 r. wniósł skargę na przewlekłość postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, sygn. I ACa 1031/23, wnosząc o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie z powództwa skarżącego przeciwko Syndykowi Masy Upadłości Bank Spółka Akcyjna w upadłości, sygn. I ACa 1031/23 zachodzi przewlekłość postępowania;
2. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącego kwoty 20 000 zł;
3. wydanie Sądowi rozpoznającemu wskazaną sprawę, zalecenia w przedmiocie zarządzenia niezwłocznego przesłania pełnomocnikowi powoda odpisu apelacji pozwanego i wyznaczenie terminu rozprawy w rozsądnym terminie;
4. przeprowadzenie dowodu z dokumentów, tj. (1) karty przekazowej akt wraz z apelacją z 17 kwietnia 2023 r., (2) wniosek o przyspieszenie rozpoznania sprawy z 21 października 2024 r. wraz z potwierdzeniem nadania i odbioru na fakt przewlekłości postępowania, wielokrotnych prób przyspieszenia sporządzenia uzasadnienia wyroku, braku merytorycznej odpowiedzi ze strony Sądu;
5. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie, kosztów niniejszego postępowania.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że pomimo upływu blisko dwóch lat od zarejestrowania sprawy w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie oraz wyznaczenia Sędziego referenta, Sąd Apelacyjny w Warszawie nie podjął żadnych czynności w sprawie, w szczególności nie doręczył odpisu apelacji pozwanego stronie powodowej. Podniesiono także, że pełnomocnik skarżącego podejmował działania w celu doręczenia odpisu apelacji pozwanego stronie powodowej. Wskazano, że 21 października 2024, został złożony wniosek o przyśpieszenie rozpoznania sprawy poprzez przesłanie stronie powodowej odpisu apelacji pozwanego. Niestety wszystkie te działania okazały się bezskuteczne.

Pismem z 23 kwietnia 2025 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi.

W uzasadnieniu wskazano, że „nie można zanegować, że czas trwania postępowania w sprawie może nie być przez skarżącego postrzegany jako zadowalający dla niego. Trwa ono bowiem 7 lat, a przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie od kwietnia 2023 r. (...) pojęcie przewlekłości postępowania nie jest zależne wyłącznie od długości toczącego się procesu i okresu oczekiwania na termin rozprawy. Jedynie bowiem nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych, prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki, a takie nie wystąpiły w niniejszej sprawie”. Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie podkreślił, że „istotne w sprawie jest także to, że Sąd Apelacyjny podejmował czynności sukcesywnie i adekwatnie do stanu sprawy. Ostatecznie, zarządzeniem z dnia 26 lutego 2025 roku podjęto czynności związane z uzupełnieniem braków formalnych apelacji pozwanego, a zatem sprawa rokuje jej prawomocne zakończenie w zakresie, w jakim dopuszczalne jest jej prowadzenie z udziałem syndyka”. W uzasadnieniu podniesiono także problem wpływu spraw do Sądu Apelacyjnego w Warszawie, kwestię pandemii, a także że powód miał możliwość skorzystania z przywileju wniesienia pozwu do sądu położonego według miejsca zamieszkania konsumentów na rzecz których działa Stowarzyszenie.

Jednocześnie Prezes Sądu Apelacyjnego wskazał, że gdyby Sąd Najwyższy nie podzielił argumentacji odnośnie do braku podstaw do stwierdzenia przewlekłości postępowania, uczestnik postępowania podnosi, że żądana

przez skarżącego suma 20 000 zł nie została żaden sposób uprawdopodobniona, ani tym bardziej udowodniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga wniesiona w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuraturę i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725 ze zm., dalej także jako: „u.s.p.p.”) zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 u.s.p.p. strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Ustawodawca w art. 2 ust. 2 u.s.p.p. wskazał elementy podlegające analizie na etapie postępowania w przedmiocie przewlekłości. W świetle tego przepisu dokonując oceny uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Wskazać należy, że ustawodawca nie zdecydował się na określenie terminu, po upływie którego następuje przewlekłość postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wielomiesięczną beczynność sądu, polegającą na niewyznaczeniu rozprawy bądź niepodejmowaniu czynności należy utożsamiać z przewlekłością sądu (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2018 r., I NSP 40/18; z 11 września 2019 r., I NSP 88/19; z 14 listopada 2019 r., I NSP 151/19; z 12 maja 2020 r., I NSP 37/20; z 27 października 2020 r., I NSP 151/20).

Ocena przewlekłości postępowania ma jednak charakter indywidualny i uwzględnia okoliczności konkretnej sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). W toku postępowania o stwierdzenie przewlekłości postępowania sąd oceniający sprawę analizuje nie tylko okres zaniechania jej rozpoznania, lecz bierze pod uwagę wszystkie kryteria, o których stanowi art. 2 ust. 2 u.s.p.p.

Na potrzeby niniejszego postępowania dokonano analizy akt postępowania toczącego przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygnaturą I ACa 1031/23.

Na początku wskazać należy, że pozew w niniejszej sprawie wpłynął do Sądu Okręgowego w Warszawie 9 stycznia 2018 r. (k. 2, akt głównych, brak koperty potwierdzającej nadanie w placówce pocztowej w aktach sprawy, pozew datowany na 19 grudnia 2017 r.).

Akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 19 kwietnia 2023 r. (k. 880).

W dniu 19 kwietnia 2023. r. wylosowano sędziego referenta (k. 881).

W dniu 20 kwietnia 2023 r. sprawę wpisano do repertorium ACa oraz zarządzono rozpoznanie według kolejności wpływu do referatu (k. 882)

W dniu 22 czerwca 2023 r. do Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpłynął wniosek Prokuratury Krajowej o wypożyczenie akt sprawy I ACa 1031/23 (k. 883).

W dniu 27 czerwca 2023 r. wezwano prokuraturę do wskazania podstawy prawnej żądania akt sprawy w terminie 1 tygodnia pod rygorem odmowy ich przedstawienia (k. 885).

Postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. i wezwał do udziału w sprawie syndyka masy upadłości Bank spółka akcyjna w upadłości w W. (k. 888).

Pismem z dnia 4 grudnia 2023 r. powód wniósł o podjęcie zawieszonego postępowania w zakresie żądania ustalenia nieważności umowy (k. 901).

Postanowieniem z dnia 4 marca 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie podjął zawieszone postępowanie w części, tj. w zakresie roszczenia o ustalenie nieważności umowy z udziałem syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w upadłości z siedzibą w W. (k. 919).

Powód pismem z 5 marca 2024 r. wniósł o przyspieszenie rozpoznania wniosku o podjęcie zawieszonego postępowania (k. 920).

Pismem z 1 sierpnia 2024 r. pozwany wniósł o zawieszenie postępowania (k. 926).

Pismem z 13 sierpnia 2024 r. strona powodowa wniosła o oddalenie tego wniosku (k. 955).

Zarządzeniem z 11 października 2024 r. na podstawie art. 130¹³ § 1 k.p.c. zwrócono pismo pozwanego zawierające wniosek o zawieszenie postępowania jako wniesione przez nieumocowanego pełnomocnika (k. 962)

Pismem z 21 października 2024 r. (data nadania, k. 967) powód wniósł o podjęcie czynności w sprawie, poprzez wyznaczenie terminu rozprawy (k. 965).

Zarządzeniem z 26 lutego 2025 r. przeprowadzono kontrolę formalną apelację, a także wezwano syndyka masy upadłości do uzupełnienia braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych poprzez wskazanie w terminie 7 dni czy podtrzymuje wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, a jeśli tak – do wskazania aktualnej sytuacji majątkowej upadłego. Ponadto wezwano pełnomocnika powodów do przedłożenia pełnomocnictwa procesowego upoważniającego do reprezentowania przed sądem pierwszej i drugiej instancji w terminie 7 dni pod rygorem pominięcia czynności dokonanych z jego udziałem. Jednocześnie powiadomiono strony o składzie sądu wylosowanym do rozpoznania sprawy (k. 968).

Analiza przebiegu postępowania w ocenianej sprawie pozwala na przyjęcie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie zaszła przewlekłość postępowania. Wskazać należy, że Sąd Apelacyjny dopiero po upływie niemal dwóch lat przeprowadził kontrolę formalną wywiedzionej w sprawie apelacji (data

wpływu akt do Sądu Apelacyjnego: 19 kwietnia 2023 r., kontrola formalna: 26 lutego 2025 r.). Oceny przewlekłości nie zmienia 7 miesięczny okres zawieszenia postępowania.

Mimo upływu ponad 2 lat od wpływu apelacji do Sąd Apelacyjny w Warszawie skarżący nie jest w stanie nawet określić, kiedy jego sprawa może zostać rozpoznana. Pozostaje on w stanie niepewności prawnej. Taka sytuacja jest niedopuszczalna i powoduje naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Sytuacja, która wystąpiła w ocenianej sprawie narusza konstytucyjne prawo strony do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki. Zwrócić należy uwagę, że skarżący podejmował czynności w celu przyspieszenia rozpoznania sprawy, jednak pozostały one bez odpowiedzi Sądu Apelacyjnego w Warszawie. W ocenianej sprawie wystąpiła bezczynność, która nie znajduje żadnego obiektywnego usprawiedliwienia.

W realiach niniejszej sprawy, odnosząc się do stanowiska wyrażonego przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie, należy także zaznaczyć, że Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał w swoim orzecznictwie, że okolicznością usprawiedliwiającą opóźnienie w rozpoznaniu sprawy nie jest duży wpływ spraw (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 6 lipca 2022 r., I NSP 222/22; z 23 marca 2022 r., I NSP 48/22). Podobnie trudności kadrowe nie mogą mieć zasadniczo wpływu na rozpoznawanie spraw w rozsądnym terminie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 17 lutego 2012 r., III SPP 2/12; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20). Należy przy tym także zaznaczyć, że już w postanowieniu z dnia 21 marca 2006 r. Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał, że znaczny i stale rosnący wpływ spraw oraz niewystarczająca obsada sędziów nie usprawiedliwia przewlekłości postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Strona nie może ponosić negatywnych konsekwencji związanych z organizacją wymiaru sprawiedliwości.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2 u.s.p.p. stwierdził, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. I ACa 1031/23 nastąpiła przewlekłość postępowania.

Na podstawie art. 12 ust. 4 u.s.p.p. Sąd Najwyższy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwotę 3500 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 u.s.p.p. uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, a w przypadku skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez komornika – od komornika, sumę pieniężną w wysokości od 2 000 do 20 000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej, w granicach wskazanych w zdaniu pierwszym, wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania. Na poczet tej sumy zalicza się kwoty przyznane już skarżącemu tytułem sumy pieniężnej w tej samej sprawie. Sumy pieniężnej nie przyznaje się w razie uwzględnienia skargi wniesionej przez Skarb Państwa albo państwowe jednostki sektora finansów publicznych.

Sąd Najwyższy uznał za odpowiednie przyznanie skarżącemu sumy pieniężnej w wysokości 3500 zł za okres od 9 stycznia 2018 r. do 8 lipca 2025 r. W ocenie Sądu Najwyższego przyznana kwota rekompensuje skarżącym zaistnienie i skutki przewlekłości postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie.

Zgodnie z art. 12 ust. 3 u.s.p.p. na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Sąd Najwyższy zalecił Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie wyznaczenie terminu posiedzenia w sprawie o sygn. I ACa 1031/23 nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie odpisu postanowienia stwierdzającego przewlekłość postępowania.

O kosztach postępowania skargowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p. oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023, poz. 1935).

Wobec powyższego, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Tomasz Demendecki

Tomasz Przesławski

Adam Redzik

MR

[r.g.]